

© PATRICK DELEWAN

GROEIACHTERSTAND BLIJFT

Uit het Agrometeorologisch bericht van 2 juli leren we dat, ondanks de relatief gunstige weersomstandigheden in mei en juni, de gewassen hun groeiachterstand nog steeds niet konden inhalen. - Naar: VITO

Voor de meeste gewassen liggen de voorspelde opbrengsten in de lijn van het gemiddelde voor de jaren 2007-2011. Op dit moment kan het nog alle kanten uitgaan, maar op recordopbrengsten moet er wellicht niet meer gerekend worden. In het eerste Agrometeorologisch bericht van dit jaar, waarvan een samenvatting verscheen in *Management&Techniek* 10 van 24 mei, werd de methodiek uitgelegd.

De weersgesteldheid

Sinds het laatste bulletin van eind april (decade 12) werden er in ons land nog 2 relatief warme decades (13 en 14), één koude decade (15) en 2 wat temperatuur betreft nagenoeg normale decades (16 en 17) genoteerd. Eind mei (decade 15) werden plaatselijk zelfs negatieve temperaturen gemeten. De temperatuursomscorde nog steeds lager dan gemiddeld op het einde van juni. De warmere periode tijdens de eerste helft van mei had wel een gunstig effect op de ontwikkeling van de wintergranen en op de opkomst van de zomergewassen. Toch kon de achterstand

die opgelopen werd door de sombere en koude winter in combinatie met het koude voorjaar niet worden ingehaald.

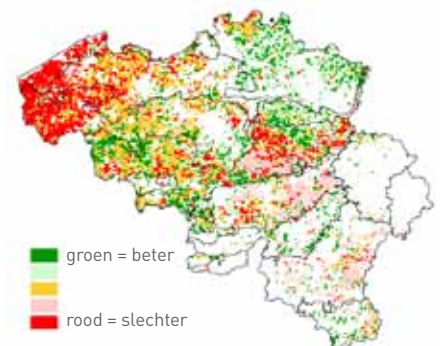
De neerslaghoeveelheid tijdens de maanden mei en juni was nagenoeg normaal, met uitzondering van de derde decade van mei die buitengewoon nat was. Er wordt nergens melding gemaakt van droogterisico's.

Observaties vanuit de ruimte

Uit de vergelijking van Spot-Vegetation-satellietbeelden van 1 januari tot en met 20 juni 2013 met het langjarig gemiddelde (1999-2012) blijkt dat de plantengroei in

.....
De plantengroei ondervindt nog hinder van de ongunstige weersomstandigheden tijdens de winter en het vroege voorjaar.
.....

ons land nog steeds hinder ondervindt van de ongunstige weersomstandigheden tijdens de winter en het vroege voorjaar. Figuur 1 is het resultaat van de classificatie van de verschillen van de vegetatie-index (fAPAR) tijdens de periode van januari tot juni 2013 ten opzichte van het gemiddelde. De witte zones zijn niet

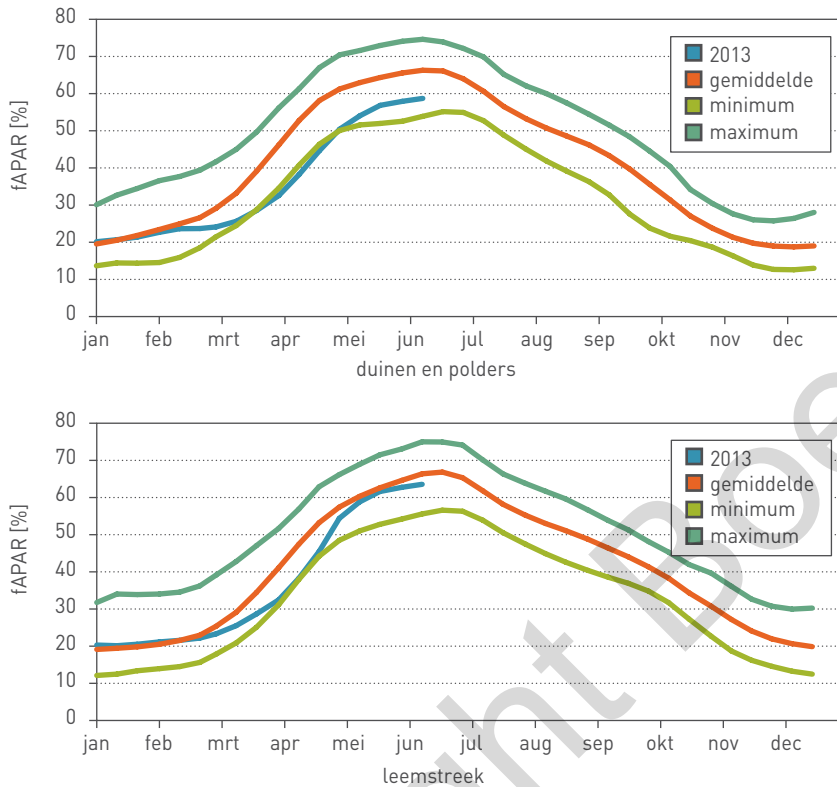
Figuur 1 Classificatie van de verschillen van de vegetatie-index (fAPAR) ten opzichte van het gemiddelde (1999-2012) in 5 klassen - Bron: VITO

meegenomen in de analyse aangezien het aandeel van de landbouwgewassen hier minder dan 20% bedraagt. Eind april scoorde de vegetatie-index in heel België onder het gemiddelde. In grote delen van het land (groene en gele zones in figuur 1) bereikte de index op het einde van mei weer nagenoeg normale waarden. In juni was er echter weer een lichte daling merkbaar, mogelijk wegens de iets frissere temperaturen eind mei en begin juni. In de polders en in delen van de zandstreek, de leemstreek, de Condroz en de

stige opbrengstverliezen. In andere regio's, waaronder de leemstreek, is de achterstand wel goedge maakt en bereikt de vegetatie-index weer de normale waarde.

Toestand der gewassen en oogstramingen

Tabel 1 toont de oogstvoor­spellingen voor de voornaamste teelten voor de verschillende landbouwstroken in Vlaanderen en voor heel België. Deze gemiddelden werden berekend aan de hand van 2 of 3

Figuur 2 Evolutie van de vegetatie-index (fAPAR) voor wintertarwe: 1 januari – 20 juni 2013 en gemiddelde, minimum en maximum (1999-2012) voor de duinen en polders en de leemstreek
- Bron: VITO

Ardennen is de situatie minder gunstig (licht- en donkerrode zones in figuur 1). Vooral West-Vlaanderen lijkt erg getroffen. Hier scoort de vegetatie-index al sinds het begin van dit jaar onder de gemiddelde waarde. Daarin speelt ongetwijfeld mee dat hier veel minder graan kon worden uitgezaaid in het najaar, en dat ook in het voorjaar de zaaiperiode later kon starten. Analyse van de teeltgebieden van wintertarwe toont aan dat de vegetatie-index (fAPAR) voor dit gewas eind april overal rond of zelfs onder het historisch minimum scoorde. In sommige regio's, bijvoorbeeld in de polders (figuur 2), zal de vegetatie-index wellicht ook de rest van het seizoen nog onder de gemiddelde waarde blijven. Dit zou mogelijk een indicatie kunnen zijn voor toekomstige

modellen, afhankelijk van het gewas. Als referentie worden gemiddelde opbrengsten gebruikt, die berekend zijn op basis van de opbrengstcijfers van de jaren 2007-2011, verkregen van het Nationaal Instituut voor de Statistiek (NIS). Het NIS levert sinds vorig jaar echter geen opbrengststatistieken meer aan op het niveau van de landbouwstroken, maar enkel nog op nationaal niveau.

Graangewassen Bij de granen is er een grote heterogeniteit merkbaar wat de aarvorming betreft, zelfs binnen eenzelfde perceel. Bij de meeste planten verschijnen momenteel de eerste aren, bij sommige is de bloei echter al voorbij. Zoals in het vorige bulletin vermeld werd, veroorzaakten het tekort aan zonneschijn in januari en februari en de relatief lage

Tabel 1 Opbrengstvoor­spellingen per landbouwstreek voor wintertarwe, wintergerst, maïs, suikerbieten en aardappelen in ton/ha. Vergelijking met de gemiddelde opbrengst voor de jaren 2007-2011 volgens de cijfers van het NIS. - Bron: CRA-W

Wintertarwe			
Landbouwstreek	2007-2011 (NIS)	2013 (voorspeld)	verschil (%)
Duinen & polders	9,4	9,7	3,1
Zandstreek	8,1	8,1	0,0
Kempen	6,6	6,2	-6,1
Zandleemstreek	8,9	9,0	1,1
Leemstreek	9,2	9,2	-0,3
België	8,8	9,0	1,7
Wintergerst			
Landbouwstreek	2007-2011 (NIS)	2013 (voorspeld)	verschil (%)
Duinen & polders	9,2	9,7	5,7
Zandstreek	7,0	7,2	3,8
Kempen	6,1	6,1	-0,4
Zandleemstreek	8,3	8,4	1,1
Leemstreek	8,8	8,8	-0,0
België	8,3	8,3	0,7
Voedermaïs			
Landbouwstreek	2007-2011 (NIS)	2013 (voorspeld)	verschil (%)
Duinen & polders	46,9	45,7	-2,6
Zandstreek	48,9	47,5	-2,8
Kempen	45,7	44,0	-3,5
Zandleemstreek	51,0	49,3	-3,4
Leemstreek	45,9	43,4	-5,5
België	46,7	46,1	-1,2
Suikerbieten			
Landbouwstreek	2007-2011 (NIS)	2013 (voorspeld)	verschil (%)
Duinen & polders	74,8	77,5	3,7
Zandstreek	72,6	74,0	2,0
Kempen	64,7	67,9	5,0
Zandleemstreek	77,6	81,3	4,7
Leemstreek	82,5	85,4	3,5
België	78,4	82,3	5,1
Aardappelen (Bintje)			
Landbouwstreek	2007-2011 (NIS)	2013 (voorspeld)	verschil (%)
Duinen & polders	44,8	46,1	2,9
Zandstreek	47,8	47,6	-0,6
Kempen	44,4	42,3	-4,6
Zandleemstreek	47,5	48,1	1,3
Leemstreek	48,0	48,1	0,3
België	46,9	47,8	1,8

temperaturen in februari en maart een achterstand in de ontwikkeling van de wintergranen. De enkele warme dagen in april hadden wel een positief effect op de groei. De warmere periode werd eind mei helaas weer gevolgd door een koude en regenachtige periode, met plaatselijk zelfs negatieve temperaturen. Daardoor vertonen de granen momenteel nog steeds een groeiachterstand van een tiental dagen.

De opbrengstverwachtingen voor winter-tarwe en -gerst liggen globaal gezien in de lijn van het gemiddelde voor de jaren 2007-2011, of zelfs iets hoger (tabel 1). In tegenstelling tot wat de analyse van de satellietbeelden laat vermoeden, voorspelt het gewasgroeimodel voor de polders opbrengsten die hoger liggen dan het gemiddelde.

Suikerbieten Door de geringe hoeveelheid neerslag tijdens de laatste 2 decades van april droogde de oppervlaktelaag van de bodem op vele plaatsen lichtjes uit. Samen met de kou en de regen van eind mei zorgde dit ervoor dat de lijnen pas rond 5 à 10 juni gesloten waren. Dit is een week tot 10 dagen later dan normaal (bron: KBIVB). Tabel 1 toont ook dat de voorspelde opbrengsten voor suikerbieten niettemin hoger liggen dan het gemiddelde voor de jaren 2007-2011 (globaal gezien +5%).

Aardappelen Vanaf de tweede week van april werden veel aardappelen geplant. Dit ging door tot en met de eerste week van mei. In een aantal gevallen werd er ook nadien nog geplant, zelfs nog tot in de eerste week van juni. De opkomst verliep erg traag door het koude en natte weer en duurde vaak 4, 5 tot soms 6 weken. Vol-

gens Fiwap gebeurde de aanplant vaak in minder gunstige omstandigheden. De bodemstructuur was niet ideaal of de ondergrond was nog te nat en te koud. Als er zich een droogteperiode zou voordoen, dan zouden de aardappelen daar wel eens snel last van kunnen ondervinden. Eind juni zouden op de meeste aardappelvelden, behalve de laatst aangeplante, de rijen gesloten moeten zijn. Op de velden waar de rijen niet gesloten waren voor 18 tot 22 juni (de langste dagen van het jaar) zou de opbrengst wel eens lager kunnen liggen. Daar konden de aardappelen de zonneschijn niet ten volle benutten, temeer omdat de instralingswaarden tijdens deze periode al onder de gemiddelde waarden lagen. Ondanks de trage en soms moeilijke opkomst vonden de knolvorming en de bloei erg snel plaats en vaak al terwijl de bladmassa nog niet sterk ontwikkeld was (de rijen waren nog niet gesloten).

De opbrengstvoorspellingen variëren naargelang van de regio. In de belangrijkste teeltgebieden schommelen ze rond het gemiddelde.

Mais De zaai van de maïs vond dit jaar plaats vanaf half april. De koude en natte periode tijdens de derde decade van mei

zorgde voor een onderbreking, maar daarna hernam de zaai, om tegen begin juni afgerond te zijn. De vriestemperaturen op 23 en 24 mei leidden volgens het CIPF plaatselijk tot schade.

De maïs vertoont momenteel een groeiachterstand van 3, en in het gunstigste geval 2 weken. De achterstand is het grootst op de percelen die in april en begin mei ingezaaid werden. De verwachte opbrengsten liggen momenteel dan ook iets onder het gemiddelde voor de jaren 2007-2011. ■

Dit artikel werd overgenomen uit de Agrometeorologische Berichten van VITO van 2 juli. Hierin werd de situatie tot 20 juni besproken. Deze berichten verschijnen driemaal tijdens het groeiseizoen. Het volgende bericht wordt begin september verwacht. Meer informatie en voorgaande berichten kan je vinden via <http://b-cgms.cra.wallonie.be>.